

Tekniska Museets Vänner - Verksamhetsberättelse 2008

Ändamål

Tekniska Museets Vänner, TMV, har som ändamål att genom ekonomiskt stöd och på andra sätt främja Tekniska museets verksamhet. Genom detta stöd kan museets årsskrift Dædalus, eller annan skrift av museet, utsändas till alla medlemmar. TMV svarar i samarbete med museet för en betydande mötesverksamhet och ordnar studiebesök och studieresor för sina medlemmar till teknikhistoriskt intressanta anläggningar. TMV delar dessutom varje år ut stipendier till förtjänta anställda vid Tekniska museet. Samverkan med museet regleras sedan flera år av ett avtal, som finns att läsa på TMV:s hemsida, www.tmv.a.se.

Styrelse, revisorer och valberedning

TMV:s styrelse hade vid utgången av 2008 följande sammansättning:

ordförande	Karsten Larsen	vald till årsstämman 2010
vice ordförande	Lennart Lübeck	vald till årsstämman 2009
sekreterare	Bjarne Däcker	vald till årsstämman 2010
skattmästare	Johan Martin-Löf	vald till årsstämman 2009
ordf. i programutskottet	Håkan Ljungqvist	vald till årsstämman 2010
ledamot	Margaretha Eriksson	vald till årsstämman 2010
ledamot	Erik Prisell	vald till årsstämman 2009
ledamot	Per Wirback	vald till årsstämman 2009
ledamot	Ann Follin	utsedd av Tekniska museet

TMV:s revisorer och revisorssuppleanter:

Jan-Ingvar Lindström	vald till årsstämman 2009
Per Schultz	vald till årsstämman 2009
Roland Christell (suppl.)	vald till årsstämman 2009
Anders Johnson (suppl.)	vald till årsstämman 2009

Valberedning:

Per Almqvist (ordf.)	vald till årsstämman 2009
Lars Arosenius	vald till årsstämman 2009
Gert Ekström	vald till årsstämman 2009

Styrelsen har haft sju sammanträden under 2008.

Årsstämman 2008

Årsstämman ägde rum på museet 16 april. Styrelsen fick den ovan angivna sammansättningen. Den utsända verksamhetsberättelsen för 2007 med den ekonomiska redovisningen föredrogs och godkändes och programverksamheten redovisades i bilaga. Denna verksamhetsberättelse liksom tidigare sådana är utlagda på TMV:s hemsida.

Medlemsavgiften för 2009 fastställdes enligt styrelsens förslag till oförändrat 250 kr.

I anslutning till årsstämman utdelades vidare TMV:s resestipendier (se nedan).

Den avgående ordföranden Margareta Eriksson avtackades. Hon fortsätter som ledamot av styrelsen.

Efter förhandlingarna genomfördes en intressant rundvandring ”bakom kulisserna” på Tekniska museet.

Medlemsfrågor och verksamhetens ekonomiska förutsättningar

TMV:s medlemsregister förvaltas nu av Föreningshuset SEDAB AB. Registret är web-baserat och uppdateras löpande dels genom styrelsens egna insatser, dels genom rutiner hos Föreningshuset. Uppföljningen av betalningar av medlemsavgifter blir genom detta snabbare och enklare. Medlemsantalet uppgick vid årets slut till 1.036 (1.029) enskilda medlemmar varav 37 (38) ständiga medlemmar samt 9 (10) korporativa medlemmar. Samarbetsavtalet med TM innebär att medlemmens familj har fri entré till museet.

Det är TMV:s ambition att fortsätta stödja museet på oförändrad eller ökad nivå. Det sker främst genom bidrag till utgivandet av årsboken Dædalus och stipendier till förtjänta medarbetare. Under 2008 har detta direkta stöd uppgått till 163.990 (159.000) kr.

Ett informationsblad om TMV har under hösten 2008 lagts ut i TM:s vestibul. En broschyr är under förberedelse.

Information och administration

TMV:s hemsida, www.tmv.a.se, och e-post erbjuder den fylligaste, snabbaste och enklast hanterade informationen från föreningen om program och annan verksamhet. Cirka 640 (560) medlemmar hade i slutet av 2008 meddelat sin e-postadress till TMV.

Den som inte har e-postadress kommer som hittills att få tryckt material per post vid normalt tre tillfällen per år. Utskicket i december av Dædalus, med vilket följer medlemskort mm, omfattar alla medlemmar. Programinformation, som också till en del omfattar museets program, lämnas också på TMV:s telefonsvarare tel. 08-450 56 92. För meddelanden till föreningens styrelse bör företrädesvis brev eller e-post användas.

Museets program annonseras veckovis, vanligen på fredagar, i Stockholms morgontidningar, liksom på museets hemsida www.tekniskamuseet.se.

Dædalus

Tekniska museets årsbok Dædalus för 2008 "Kärnkraft retro" utsändes till medlemmarna i december 2008. Årsboken är en medlemsförmån som har reglerats i samarbetsavtalet. TMV stödde utgivningen med 121.000 (121.000) kr och hade en företrädare i årsbokens redaktionskommitté. Årsboken har blivit mycket uppskattad också utanför medlemskretsen och har haft en strykande åtgång.

Stipendier och bidrag

Under 2008 ställde TMV tre resestipendier om tillsammans 40.000 kr. till förfogande för anställda inom Tekniska museet. Stipendiaterna utsågs av styrelsen på förslag från en kommitté inom museet. Stipendierna för 2008 tilldelades Mikael Blomqvist, IT-tekniker, Lina Carlsson, bokningsansvarig och Anna Gerdén, fotograf.

Utställningen Unga forskare på Tekniska Museet fick 1.000 kr var till tre projekt med god uppfinningshöjd:

- "Egenskaper hos inducerad magnetisk repulsion" Karl Larsson & Gunnar Peng, Katedralsskolan, Linköping
- "Mänskligt driven batteriladdare" Victor Johansson & Simon Ye, Ebersteinska gymnasiet, Åby
- "Råbot" Adam Sam & Andreas Lidström, S:ta Ragnhild gymnasiet, Rönninge

De samlade kostnaderna för stipendier och bidrag under 2008 har uppgått till 42.990 (38.000) kr.

Sören Hjelm i Motala har till TMV överlämnat ett exemplar av sin bok "Fabrikör Axel Holstensson, Grundaren av Radio- och TV-fabriken Luxor" med tack för det resebidrag som TMV år 2003 gav till skrivarbetet.

Programverksamheten

Programverksamheten vid museet utformas i samarbete mellan Tekniska museet och TMV. TMV bidrar med förslag till ämnen och programutformning samt engagemang av medverkande i programmen. TMV:s programutskott består av Håkan Ljungqvist (sammankallande), Per Wirback, Per Eriksson, Gert Ekström, Monica af Geijerstam och Eva Ramberg (TM). TMV genomför därtill på egen hand medlemsarrangemang i form av studiebesök och andra externa arrangemang. Såväl dessa arrangemang som möten på museet sker ofta i samarbete med andra organisationer. Under 2008 genomförda arrangemang redovisas nedan.

Ekonomi

Föreningens ekonomi redovisas i resultat- och balansräkningar nedan. Den löpande verksamheten, som avspeglas i resultaträkningen, visar inte några större avvikelser från föregående år. Den finansiella verksamheten, som avspeglas i balansräkningen, har däremot drabbats av den allmänna nedgången av investeringars värde. Bokförda värden på aktier och aktiefonder har därför nedskrivits med 116.377 kr så att de inte överstiger marknadsvärdet vid årets slut. Nedskrivningen har gjorts mot posten Eget kapital – disponibla medel. Resultaträkningen visar ett överskott på 22.187 (29.940) kr. Balansräkningen omsluter 1.052.648 (1.236.939) kr. Styrelsen föreslår att årets resultat balanseras i ny räkning.

Stockholm i mars 2009

Karsten Larsen	Bjarne Däcker	Margaretha Eriksson
Ann Follin	Håkan Ljungqvist	Lennart Lübeck
Johan Martin-Löf	Erik Prisell	Per Wirback

Bokslut 2008

Resultaträkning	2006	2007	2008	2008 budget
Intäkter				
Medlemsavgifter, (enskilda medl.)	249.600	251.850	242.800	250.000
Medlemsavgifter, (korporativa medl.)	9.000	9.000	9.000	9.000
Medlemsavgifter, (ständiga medl.)	0	0	5.000	0
Särskilda bidrag	180	10.000	10.000	10.000
Programverksamhet (Not 4)	31	14.585	27.946	15.000
Överfört från fonder	0	0	0	0
Räntetäkter, aktieutdeln.	3.909	15.461	17.162	16.000
Summa intäkter	262.720	300.896	311.908	300.000
Kostnader				
Programverksamhet (Not 4)	0	18.544	27.270	25.000
Dædalus	114.000	121.000	121.000	130.000
Stipendier/bidrag TM	28.000	38.000	42.990	50.000
Kontorsmtrl, adm. och tjänster	7.073	3.986	4.876	5.000
Medlemskontakter, tfn och porto	89.591	89.426	93.585	90.000
Summa kostnader	238.664	270.956	289.721	300.000
Årets resultat	24.056	29.940	22.187	0
Balansräkning				
Tillgångar				
Nordea plusgiro	96.670	189.987	105.716	
SEB konton	279.900	334.196	349.182	
Kaupthing Bank konto	52.305	52.517	53.888	
SEB fonder	450.000	591.040	500.879	Not 1
SEB depå (aktier)	-	68.699	42.483	”
Upplupna intäkter, div. fordringar (arv)	250.386	500	500	Not 3
Summa tillgångar	1.129.261	1.236.939	1.052.648	
Skulder och eget kapital				
Kortfristiga skulder				
Reserverat för Dædalus	114.000	121.000	121.000	
Upplupna, ej bet. kostnader	1.615	78.053	6.432	
Förinbetalda medlemsavgifter	43.200	27.500	9.020	
Summa kortfrist. skulder	158.815	226.553	136.452	
Eget kapital – förvaltade fonder				
Ständiga medl. fond	37.050	47.050	47.050	Not 2
Althins fond	455.927	455.927	455.927	”
Zaccos fond	250.386	250.386	250.386	”
Summa fonder	743.363	753.363	753.363	”
Eget kapital – disponibla medel				
Ingående disponibla medel	203.027	227.083	257.023	”
Nedskrivning av tillgångar	-	-	-116.377	”
Årets resultat	24.056	29.940	22.187	”
Utgående disponibla medel	227.083	257.023	162.833	”
Summa eget kapital	970.446	1.010.386	916.196	
Summa skulder och eget kapital	1.129.261	1.236.939	1.052.648	

Not 1 Tillgångar

Fondandelar och aktier	Bokfört värde 2007	Marknadsvärde 2008-12-29	Bokfört värde 2008	Differens 2007-2008
SEB obl. Fond Flex SEK-Lux (a)	137.302	150.525	137.302	0
SEB obl. Fond Flexibel SEK (r)	3.738	3.744	3.738	0
SEB Sverigefond (a)	200.000	157.915	157.915	-42.085
SEB Sverigefond (a)	250.000	201.924	201.924	-48.076
SEB depå (a)	68.699	42.483	42.483	-26.216
Summa	659.739	556.817	543.362	-116.377

Not 2 Förändring i eget kapital

	Ständiga medl. fond	Althins fond	Zaccos fond	Disponibla medel
Belopp årets ingång	47.050	455.927	250.386	257.023
Nedskrivning av tillgångar	-	-	-	-116.377
Årets resultat	-	-	-	22.187
Utgående balans	47.050	455.927	250.386	162.833

Not 3 Redovisning av donationer

Av 2006 års arv från Yngve Zacco om 250.386 kr är 500 kr ännu ej utbetalat.

Not 4 Programverksamhet

Siffrorna för 2007 och 2008 innebär en bruttoredovisning av programverksamheten.
Motsvarande siffror för år 2006 är intäkter 2.250 kr och kostnader 2.219 kr.

Budget för år 2008 och 2009

Belopp i kSEK där ej annat anges	Utfall 2008	Budget 2008	Budget 2009
<i>Medlemsavgift, enskild medlem i kr</i>	250	250	250
Intäkter			
Medlemsavgifter, enskilda.	243	250	245
Medlemsavgifter, korp.	9	9	8
Medlemsavgifter, ständ.	5	0	0
Särskilda bidrag	10	10	10
Programverksamhet, intäkter	28	15	27
Uttag fonder	0	0	0
Intäktsräntor	17	16	10
Summa intäkter	312	300	300
Kostnader			
Programverksamhet	27	25	25
Dædalus eller motsvarande	121	130	130
Stipendier - bidrag	43	50	45
Föreningsadm. och medlemskont.	99	95	100
Summa kostnader	290	300	300
Årets resultat	22	0	0

TMV-aktiviteter under 2008

Onsdag 30 januari Föredrag av Mats Wiklund: "Datorspelens utveckling och påverkan på samhället"

Ett föredrag om datorspelens historia. Hur har datorspel påverkat vår värld? Vad händer i onlinespel där en simulerad verklighet mer och mer kopplas samman med det vanliga samhället, t.ex. ekonomiska och sociala effekter av spelens parallella värld. Mats Wiklund är fil.lic. vid Stockholms Universitet/DSV och en av grundarna av datorspelsutbildningen vid DSV.

Måndag 11 februari Studiebesök på Tekniska Roteln på Länskriminalen

Inom fältsektionen, bombskyddssektionen, forensiska analysteamet och laboratorisektionen (spår, finger, dokumentation) arbetar 120 personer. Laboratoriechef Martina Nilsson visade runt och gav en inblick i några av de tekniker och arbetssituationer en kriminaltekniker kan ställas inför i sin vardag.

Onsdag 20 februari Föredrag av Gert Ekström: "Jenny Nyström - inte bara tomtar och söta barn"

I Jenny Nyströms konst från 1880-talet till 1930-talet finns det ofta med tekniska ting. Den folkkära konstnären tecknade inte bara tomtar och söta barn! I många av hennes verk ingår lok, bilar, flygplan, cyklar, telefoner och radioapparater när 1900-talet var ungt. Varför? Ville hon visa den storartade tekniska utvecklingen, var hon tekniskt intresserad eller var det bara så enkelt att sådana motiv sålde bra?

Söndag 2 mars Filmvisning: "Gizmo – Tekniska stolligheter"

Gizmo är en film om galna uppfinningar, olyckor, tekniska stolligheter, ovanliga rekordförsök med teknik-anknytning från 1900-1950. En mycket rolig film för hela familjen med plats för många skratt.

Måndag 10 mars Studiebesök på Rymdbolaget i Solna med anknytning till Dædalus 2007

Den 4 oktober var det femtio år sedan den första satelliten (Sputnik-1) sändes upp och "rymdåldern" började. Trafiken i rymden domineras inte av hjältar i rymddräkt utan av satelliter för telekommunikation, observation av jorden och navigation (t.ex. GPS). En rymdbaserad infrastruktur som ger människor vardagsnytta. Rymdbolaget, www.ssc.se, statens egen rymdindustri, satsar på att bygga och sköta om denna infrastruktur.

Onsdag 9 april Filmkväll på Tekniska Museet

Arkivarie Per-Olov Bjällhag, TM, hade satt ihop ett program med några filmer ur Tekniska Museets arkiv.

- LM Ericsson Jubileumsfilm 1926.
- Bilder från konstgödsselfabriker vid Ljungan i Medelpad Ljungaverk och Alby.
- Luftfartsverket 50 år. 1936 inviger Gustav V Stockholm Bromma Flygplats. 1947 bildas Luftfartsverket.
- Cementtillverkning i Stora Vika (Nynäshamn).
- Svenskt Stål i Oxelösund. Stålverket vid havet.
- Sveriges första mopedrally 1954-1955.

Onsdag 16 april Vandring bakom kulisserna på Tekniska Museet i samband med TMV:s årsmöte

- Magasin 1 med stora föremål visades avintendent Maria Sjöberg och förrådsmästare Kjell Karlsson.
- Magasin 8 med föremål från forna Telemuseum visades av förrådsmästare Anders Lindeberg-Lindvet.
- Biblioteket visades av bibliotekarie Inger Björklund.

Onsdag 21 maj Urban Sobéus: "Stockholm - 700 år av försvarsansträngningar"

Urban Sobéus, före chefen för Stockholms Kustartilleriförsvar och författare till ett antal böcker i ämnet, berättade om Stockholms försvarshistoria.

Efter byggandet av Birka har Stockholm haft ett försvar. Först hade försvaret varit koncentrerat till själva Stockholm. Gustav Vasa som var kunnig visste att de smala sunden vid Vaxholm var ett mycket bättre alternativ. Hit flyttades försvaret första gången. Stora investeringar gjordes genom århundradena. Inför 1:a världskriget ville framförallt flottan att försvaret skulle flyttas ut så att de fick bättre skydd vid in- och utlöpande. Så beslöts och försvaret i Vaxholmslinjen lades ner men Yttre linjen hann ej byggas före kriget bröt ut.

Ett försvar fick improviseras i Yttre linjen. Under mellankrigstiden kom man överens om att försvaret borde flyttas ännu längre ut – Havsbandslinjen d v s de yttersta öarna. Samma sak hände nu. Den Yttre linjen las ner och man hann inte bygga förrän andra världskriget stod för dörren. Tack vare flottans och kustartilleriets avlagda kanoner och fina arbeten ute på öarna lyckades man få igång de viktigaste batterierna i tid bl a Landsort. En hård och kärv beredskap upprätthölls 1939 – 1945. Efter andra världskriget kom kalla kriget då kustartilleriet fick nya specialkonstruerade moderna kanoner. Dessa förband fanns, övade och var beredda till 2000, då allt las ner och började tas bort. Nu är det mesta skrotat.

Söndag 25 maj Resa till Öja och visning av Batteri Landsort i Havsbandslinjen

Uppföljning av föredraget "Stockholm - 700 år av försvarsansträngningar" och ett samarrangemang med Föreningen Armémusei Vänner.

Tisdag 23 september Föredrag av Thomas Roth: "Korvlinjen - Stockholms försvar inför 1900-talet"

Thomas Roth är 1:e intendent på Statens försvarshistoriska museer. Ev. blir det en dagsutflykt med buss under våren 2009 för att titta närmare på de gamla försvarslinjerna runt Stockholm. Plats: Armémuseum.

Onsdag 1 oktober Föredragskväll "Tema Destillation - Från skogsjärnan till oljeprodukter och Whisky"

Thomas Montin, destillationsexpert (senior process engineer) på Nynas AB, www.nynas.com, i Nynäshamn, berättade om destilleringsteknik och historia.

Whiskyexperten Örjan Westerlund förklarade varför kommer det inte kommer ren etanol vid destillation av whisky? Vad gör de för "fel" så att det blir "rätt"?

Söndag 23 oktober Studiebesök under Södersjukhuset

Under Södersjukhuset finns det en berggrumsanläggning på drygt 4500 kvm, ca 12 m under jord med egen järnvägsstation. Gunilla Ristner, Klinikum, och Ulf Arborelius, KI, visade runt och berättade om verksamheten.

Onsdag 5 november Föredrag av Göran Grimvall: "Evighetsmaskiner - en omöjlig dröm? Eller?"

Professor emeritus Göran Grimvall berättade allmänt om evighetsmaskiner och särskilt om Baltzar von Platens idé. Patentingenjör Anna Lundqvist berättade om Patentverkets syn.

Onsdag 3 december Föredrag av Kajanders Sempler: "Resan till Kristallpalatset - en berättelse om teknik, vetenskap och rosor i den industriella revolutionens England"

Journalisten Kaianders Sempler på tidningen Ny Teknik berättade med utgångspunkt från sin och Erik Mellgrens bok. Kanske kan man se 1709 som det år den industriella revolutionen tog fart. Det var då som Abraham Darby för första gången lyckades göra ordentligt järn med hjälp av koks från stenkol. Träkolet som använts tidigare var en bristvara och höll tillbaka produktionen. Men stenkol fanns det gott om. På bara några år växte järnhyttorna upp som svampar ut jorden i hela England. Tillgången till billigt järn förändrade samhället radikalt. 1800-talets ingenjörer konstruerade järnvägar, järnbroar, allt kraftfullare ångmaskiner, jättefartyg med järnskrov och mycket annat. Och vet ni att det var superingenjören Isambard Kingdom Brunels fartyg Great Eastern som gett namn till Österlens vanligaste ros?

Kontroll av eMail adresser

TMV vill gärna få tillgång till medlemmarnas eMail-adresser när sådana finns. På så vis kan vi skicka ut snabba nyheter också mellan de reguljära utskick per vanlig post som sker tre gånger per år.

På adressetiketten har vi skrivit ut den eMail-adress som TMV har till dig. Om den saknas eller är felaktig, skicka gärna ett eMail till info@tmv.a.se med ditt namn och telefonnummer!